

Svar på skriftligt spörsmål om ordnande av dagverksamhet för äldre

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 107/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Henrik Wickström /sv:

Ämnar social- och hälsovårdsministeriet ge välfärdsområdena en rekommendation om att dagverksamheten för äldre ska ordnas så att klienten har möjlighet att delta i verksamheten fysiskt på plats?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I Orpos regeringsprogram (2023) uppmuntras välfärdsområdena att öka och förnya dagverksamheten för äldre i grupp. Förebyggande åtgärder och stöd för boende hemma betonas också i det nationella åldersprogrammet (Statsrådet 2022) och i publikationen Kvalitetsrekommendation för att trygga en aktiv och funktionsduglig ålderdom och hållbara tjänster (Social- och hälsovårdsministeriet [SHM] 2024). Rehabiliterande dagverksamhet är en av stödtjänsterna enligt 19 § i socialvårdslagen (1301/2014). Stödtjänster ska ordnas vid behov för personer som har nedsatt funktionsförmåga på grund av till exempel hög ålder, sjukdom eller skada eller av någon annan motsvarande orsak (Socialvårdslagen 1301/2014) och oberoende av om personen får hemvård eller annan service (SHM 2024).

Lagen om välfärdsområden (611/2021) förpliktar välfärdsområdena att ansvara för ordnandet av tjänster och valet av sätt att producera tjänster och åtgärder. I detta ingår också ordnande av dagverksamhet som kan genomföras antingen på plats eller på distans. Vid ordnandet ska man beakta att verksamhet på distans kan vara ett lämpligare alternativ för vissa klienter. Det är viktigt att varje klient bemöts individuellt – de ska ses, höras och uppmärksammas som sig själva.

I Finlands program för hållbar tillväxt har Institutet för hälsa och välfärd år 2024 gjort en utredning om nuläget för den rehabiliterande dagverksamheten för äldre i välfärdsområdena. Enligt utredningen ordnar nästan alla välfärdsområden rehabiliterande dagverksamhet, men det finns skillnader bland annat i antalet klienter, grunderna för beviljande och servicens omfattning. Det vidtas olika åtgärder för att utveckla och upprätthålla dagverksamheten.

Man fokuserar fortfarande på att stödja äldre personers välfärd och hälsa i pågående projekt som genomförs med anslag för hälsofrämjande samt som ett prioriterat område under 2026. Målet är att öka och förnya verksamhet i grupp som främjar funktionsförmågan. Projekten utnyttjar redan

utvecklade, målinriktade verksamhetsmodeller samt utvecklar och förankrar permanenta processer och strukturer. Gruppverksamheten genomförs i samarbete med kommunerna, välfärdsområdena och tredje sektorn.

Syftet med det nystartade programmet OmaIkä (1.4.2025–31.3.2027) är att främja äldre personers delaktighet och självbestämmanderätt samt funktionsförmåga och tidigt stöd. Syftet med programmet OmaIkä är att bilda strukturer som främjar samarbete mellan aktörer i regionerna och föra ihop välfärdsområdena, kommunerna och organisationerna för att utveckla och genomföra verksamhet som stöder äldre personers funktionsförmåga, såsom öppen mötesplatsverksamhet för äldre och närståendevårdare samt dagverksamhet som aktiverar äldre personers delaktighet och stöder närståendevårdarnas ork.

Även kvalitetsrekommendationen för att trygga aktiv och funktionsduglig ålderdom och hållbara tjänster 2024–2027 betonar vikten av olika fysiska hobby-, motions- och friluftsgupper för att öka den sociala interaktionen och motverka ensamhet samt för att främja hälsa och välfärd. Kvalitetsrekommendationen lyfter också fram distansförbindelser som kan användas till exempel för grupphandledning, gruppdiskussioner eller för gemensamma måltider.

Äldre personers dagverksamhet beaktas i gällande rekommendationer och program på det sätt som beskrivs ovan.

På basis av ovan nämnda omständigheter har social- och hälsovårdsministeriet för närvarande inte för avsikt att ge en rekommendation om dagverksamhet.

Helsingfors 25.4.2025

Social- och hälsovårdsminister Kaisa Juuso